

Риёзус солиҳийн / Риёзус солиҳийн / 536-ҳадис

وَعَنْ حَكِيمِ بْنِ حِرَامَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْطَانِي، ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي، ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي، ثُمَّ قَالَ: «يَا حَكِيمُ؛ إِنَّ هَذَا الْمَالَ حَضِيرٌ حُلُونَ، فَمَنْ أَخْدَهُ بِسَحَاوَةٍ تَفْسِيْبٍ بُورِكَ لَهُ فِيهِ، وَمَنْ أَخْدَهُ بِإِشْرَافٍ تَفْسِيْبٍ لَمْ يُبَارِكْ لَهُ فِيهِ، فَكَانَ كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلَا يَشْبَعُ، وَالْيَدُ الْعَلِيَا حَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى» قَالَ حَكِيمٌ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ؛ وَالَّذِي بَعَثْتَكَ بِالْحَقِّ؛ لَا أَرْزَأُ أَحَدًا بَعْدَكَ شَيْئاً حَتَّى أُفَارِقَ الدُّنْيَا.

فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَدْعُو حَكِيمًا لِيُعْطِيهِ الْعَطَاءَ، فَيَأْبَى أَنْ يَقْبَلَ مِنْهُ شَيْئاً، ثُمَّ إِنَّ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَعَاهُ لِيُعْطِيهِ، فَأَبَى أَنْ يَقْبَلَهُ، فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ؛ أَشْهُدُكُمْ عَلَى حَكِيمٍ أَيْنَ أَعْرِضُ عَلَيْهِ حَقَّهُ الَّذِي قَسَمَهُ اللَّهُ لَهُ فِي هَذَا الْفَيْءِ، فَيَأْبَى أَنْ يَأْخُذَهُ، فَلَمْ يَرِزَّ حَكِيمٌ أَحَدًا مِنَ النَّاسِ بَعْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى تَوْفِيقِهِ. مُتَّفَقُ عَلَيْهِ [خ 1472، م 1035].

«يَرِزَّ» بِرَاءٌ ثُمَّ زَايٌ ثُمَّ هَمْزَةٌ؛ أَيْ: لَمْ يَأْخُذْ مِنْ أَحَدٍ شَيْئاً، وَأَصْلُ الرُّزُوْ: النُّقْصَانُ؛ أَيْ لَمْ يَنْفُصِنْ أَحَدًا شَيْئاً بِالْأَخْذِ مِنْهُ، وَ«إِشْرَافُ النَّفْسِ»: تَطْلُعُهَا وَطَمَعُهَا بِالشَّيْءِ، وَ«سَحَاوَةُ النَّفْسِ»: هِيَ عَدْمِ الإِشْرَافِ إِلَى الشَّيْءِ، وَالظَّمَعِ فِيهِ، وَالْمُبَالَأَةِ بِهِ وَالشَّرَهِ.

Ҳаким ибн Ҳизом розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан (нарса) сўраган эдим, бердилар. Кейин яна сўраган эдим, яна бердилар. Кейин яна сўраган эдим, яна бердилар. Сўнгра: «Эй Ҳаким! Албатта, бу мол-дунё барра ва тотлидир. Ким уни нафс тўқлиги билан олса, унга бунда барака берилади. Ким уни нафс очлиги билан олса, унга бунда барака берилмайди. Худди ебтўй масга ўхшаб қолади. Юқори қўл қутилган яхшидир», дедилар. Шунда мен: «Эй

Аллоҳнинг Расули, сизни ҳақ ила юборган Зотга қасамки, сиздан сўнг то дунёни тарк этгунимча ҳеч кимдан ҳеч нарса олмайман», дедим».

Абу Бакр розияллоҳу анху Ҳакимни ато* бериш учун чақирар, у эса (атодан) бирон нарса қабул қилишга кўнмас эди. Кейинроқ Умар ҳам уни ато бериш учун чақирди, у яна қабул қилишга кўнмади. Шунда (Умар): «Эй мусулмонлар жамоаси! Мен ушбу файдан* Аллоҳ унга ажратган ҳаққини таклиф қиляпман, у эса олишга кўнмаяпти», деди.

Ҳаким Набий соллаллоҳу алайҳи васалламдан кейин то вафот этгунича бирорта одамдан бирон нарса олмади».

Муттафақун алайҳ.

Манба: hadis.islom.uz

